

Ordinul Cetacee (Cetacea)

Cetaceele - adică delfinii, cașalotul și balenele – sunt mamifere mari sau uriașe, permanent acvatice, adaptate la viața mării. Această adaptare este atât de evoluată, încât întreaga lor structură a suferit modificări adânci și forma lor externă se aseamănă cu peștii și nu cu celelalte mamifere. Corpul lor este fusiform. Capul, mai mult sau mai puțin ascuțit, este unit cu trunchiul fără gât evidențiat la exterior, iar coada este lătită într-o enormă înotătoare orizontală, bilobată. Cele mai multe cetacee au și o înotătoare dorsală triunghiulară, ca cea a rechinilor. Lobii ambelor înotătoare sunt lipsiți de schelet osos și sunt susținuți numai de țesut conjunctiv și gras, precum și de mușchi. Membrile lor anterioare sunt transformate în lopeți sau vâsle, relativ scurte și late. La exterior nu se văd nici urme de degete, căci scheletul acestora este prins într-o masă musculoasă nedivizată, acoperită cu piele. Membrile posterioare lipsesc complet, dar resturi din scheletul lor se mai găsesc printre mușchii peretelui corpului.

Dimensiunile și greutatea corpului cetaceelor variază între limite foarte largi. Delfinii au lungimi de 3-8 m, cașalotul de 15-25 m, iar balenele de 25-33 m. Lățimea înotătoarei codale poate ajunge până la 2,5 m la delfini și până la 7,5 m la balene. Greutatea delfinilor mici variază între 80 și 300 de kg, a celor mari – între 500 și 1000 kg, iar a balenelor – între 20.000 și 130.000 kg. Densitatea corpului la cașalot și balene este mai mică decât a apei mării, dar la delfini este mai mare.

Pielea cetaceelor este golașă și strălucitoare. Epiderma are o grosime medie de 3 mm, iar panicul adipos hipodermic are o grosime ce variază de la 2 cm, cum este la unii delfini, până la 16 cm la unele balene. Balenele au pe buze peri senzitivi rari, unii delfini au și ei pe bărbie peri rari, iar alții nu au nici urmă de păr, nici măcar în stadiul embrionar.

Oasele cetaceelor au structură spongioasă și sunt impregnate cu grăsime. Din craniu lipsesc unele oase, iar cele rămase sunt profund modificate; la fel și legăturile dintre ele. Fălcile sunt alungite, dentarul n-are ramura ascendentă, cutia craniană este globuloasă. Partea cerebrală a craniului este foarte redusă în raport cu partea viscerală. Vertebrele nu se articulează între ele prin zigapofize, care sunt foarte scurte ci numai prin discurile intervertebrale, și coloana vertebrală este foarte elastică. La multe forme vertebrele cervicale sunt sudate între ele. Coastele sunt foarte curbate. La delfini și cașalot ele se prind în mod diferit pe vertebre, și unele și pe stern, dar la balene coastele nu se prind pe vertebre, cu excepția a două perechi. Centura scapulară este formată din omoplați foarte lați, iar clavicula lipsește. Humerusul, radiusul și cubitusul sunt scurte. Scheletul celor cinci degete este format dintr-un număr variabil de falange, de la 0 până la 14. Din centura pelviană nu s-au păstrat decât resturi de oase, ascunse printre mușchi, fără nici o legătură cu coloana vertebrală. Scheletul membrilor posterioare a dispărut complet, numai la balene se găsesc urme de femur și tibia.

Creierul cetaceelor este voluminos, sferic și prevăzut cu circumvoluții numeroase și complicate. Creierul unei balene de 19 m cântărește 6,5 kg. Totuși este mic în comparație cu greutatea corpului. Organul olfactiv este rudimentar și centri nervoși respectivi de asemenea, iar mirosul este slab dezvoltat sau lipsește. Nasul servește numai la respirație. Ochii sunt foarte mici în comparație cu corpul. Scoica urechilor lipsește, dar urechea internă este bine dezvoltată și porțiunile auditive din creier de asemenea. Cetaceele se orientează pe baza vibrațiilor transmise de apă.

Tubul digestiv al cetaceelor a suferit și el modificări importante față de cel al celorlalte mamifere. Merită să fie relevată mărimea cavității bucale la balene. Un individ de Balenă-de-Groenlanda, măsurând 20 m lungime, are o cavitate bucală lungă de 5-6 m și lată de 2,5-3 m, așa încât în ea încapă o barcă de dimensiuni mijlocii, cu echipaj cu tot. Faringele și esofagul balenelor este însă foarte îngust (de 10 cm la o balenă de 20 m), așa încât ele nu pot înghiți decât animale mici. În schimb, un delfin mai mare poate înghiți în întregime un pinguin sau un pui de focă.

Dinți n-au decât delfinii și cașalotul, numiți din această cauză *odontocete*. Balenele, în schimb, sunt lipsite complet de dinți; mugurii dentari ai lor se resorb încă din timpul vieții intrauterine. Odontocetele sunt monofiodonte și homodonte, întrucât ele rămân cu dentiția de lapte toată viața, iar dinții lor sunt mai mult sau mai puțin uniformi și inapți pentru a mesteca hrana. La

unele odontocete numărul dinților a crescut până la 260, la altele, din contră, s-a redus, iar dinții rămași pot fi foarte mici sau, din contră, foarte mari. Balenele, lipsite complet de dinți, au în gură

-2-

formații cornoase numite *fanoane*, crescute pe cerul gurii și omoloage, probabil, cu crestele palatine de la celelalte mamifere. Fanoanele sunt niște plăci cornoase triunghiulare, groase și prevăzute pe marginea lor dinspre limbă cu filamente cornoase lungi și dese. Ele atârnă de pe cerul gurii și sunt așezate transversal pe axa corpului și paralel între ele în două serii, constituind împreună cu limba enormă un dispozitiv de filtrare. La unele balene fanoanele pot avea o lungime de 3 m și mai bine, iar numărul lor este foarte mare. *Balaenoptera musculus* are mai mult de 400 de fanoane mari și, printre ele, mai mult de 1000 de fanoane mici.

Cetaceele nu mestecă hrana în gură și, ca o compensație, ele au un stomac complicat, împărțit în 3-14 compartimente, după specii. Cele mai multe din compartimente au pereți glandulari. Intestinul este de 5-16 ori mai lung decât corpul.

Căile respiratorii încep cu nările deplasate spre centrul capului, între ochi, și sunt complet separate de căile digestive, astfel încât odontocetele pot mânca sub apă fără ca apa să le pătrundă în plămâni. Coardele vocale lipsesc. Plămânii au o structură particulară, dar volumul lor relativ nu este mai mare decât cel al animalelor terestre. Expirația și inspirația se fac cu ocazia ieșirii la suprafață. La balene, aerul din plămâni, încărcat cu vapori de apă, este aruncat pe nări cu presiune și zgomot și în ținuturile reci vaporii condensați dau aspectul unei fântâni arteziene. Unele balene aruncă vapori de apă la o înălțime de 4-5 m. Inspirația încă se face cu putere și este ușurată de slaba articulație a coastelor la coloana vertebrală și la stern. În schimb, cetaceele aruncate la țărâm nu-și pot umfla coșul pieptului și mor neputincioase. Când înotă liniștit, cetaceele ies la suprafață pentru a respira la intervale de 1-15 min, dar în caz de pericol pot să stea sub apă și 1-2 ore.

Cetaceele au uter bicorn și placentă difuză și indeciduă. Ele nasc câte un singur pui foarte bine dezvoltat. El este alăptat la două mamele, așezate pe fața ventrală a femelei, de o parte și de alta a organelor genitale și puțin înaintea orificiului anal. Fiecare mameleon este închis într-o pungă cu deschidere longitudinală. mamelele sunt prevăzute cu un mușchi compresor, care împroașcă laptele în gura puiului cu mare putere.

Biologia cetaceelor a fost studiată, între alții, și de savantul nostru Emil Racoviță, cu ocazia călătoriei sale la Polul Sud. El a constatat că fiecare specie poate fi recunoscută și numai după comportamentul ei particular, după mișcări, după modul de scufundare, după felul în care aruncă aerul din plămâni etc. Cetaceele sunt animale sociale, care trăiesc sau vânează în cete de diferite mărimi.

Cetaceele înotă mai ales prin mișcări în plan vertical, datorită bățăilor cozii în sus și în jos, și prin undulații laterale ale corpului, iar cârmuirea o îndeplinesc cu membrele anterioare. Viteza pe care o ating unele balene este de 30-36 km pe oră, dar ea nu poate fi menținută decât câteva zeci de minute. În schimb, delfinii urmăresc ore și zile întregi nave care înaintează cu o viteză de 27 km pe oră. Delfinii pot să țâșnească din apă cu tot corpul și să se scufunde cu mare ușurință. Pentru a se scufunda la o adâncime mai mare, balenele fac eforturi ce se observă și la suprafața apei. În mod normal, balenele se scufundă între 50-200 m, iar cașalotul poate și mai adânc. Durata scufundării durează de la 3,5-15 minute până la 1-2 ore. Cetaceele pot să stea atâta timp sub apă deoarece bioxidul de carbon acumulat în sânge nu excită centrul respirator.

Hrana cetaceelor este variată. Cei mai mulți delfini sunt ihtiofagi, adică se hrănesc cu pești. Ei mănâncă însă și cefalopode și, ocazional, păsări și pui de foc. Cașalotul se hrănește de preferință cu cefalopode, dar mănâncă și pești. Hrana preferată a balenelor sunt crustaceii planctonici, în special creveții. Balenele din mările nordice consumă, însă, și heringi sau alți pești mici precum și copepode. Puține sunt acelea care se hrănesc cu crustacei de pe fundul mărilor.

Multe specii de delfini se întâlnesc în toate mările reci și calde. Câteva specii trăiesc la vărsarea marilor fluvii în mările tropicale. Cașalotul trăiește numai în mările temperate și calde. Balenele sunt răspândite mai ales în mările reci, însă în urmărirea hranei fac călătorii lungi dintr-o emisferă în cealaltă.

Numeroasele forme actuale de cetacee sunt grupate în două subordine, foarte bine stabilite și îndepărtate unul de altul: odontocetele și misticetele. Ambele derivă, independent, din

cetacee primitive, care au trăit în prima jumătate a erei terțiare, în eocen și oligocen, și care sunt cuprinse în subordinul *Archaeoceti*. Prin scheletul lor, mai ales prin craniu, precum și prin dentiție,

-3-

arheocetele se aseamănă foarte mult cu carnivorele creodonte, din care derivă sau cu care au o origine comună în forme și mai vechi, protocreodonte, care, la rândul lor, sunt considerate a fi descendente directe ale pantoterienelor din jurasic.

Subordinul Odontocete (Odontoceti)

Odontocetele sunt cetacee cu dinți și fără fanoane. Dinții sunt simpli și mai mult sau mai puțin uniformi. Numărul lor obișnuit este de 8-15 într-o jumătate de falcă, dar unele specii n-au în total decât patru sau doi dinți, în schimb la alte specii numărul lor crește și la delfinul-comun ajunge până la 260. Fața odontocetelor este mai mult sau mai puțin simetrică. Nările sunt unite într-un singur orificiu extern. Membrele sunt pentadactile. În frunte au o cocoasă de țesut gras. Cecul intestinal lipsește; nervul olfactiv de asemenea.

Odontocetele actuale sunt repartizate în șase familii: *Plantanistidae*, *Delphinidae*, *Phocaenidae*, *Delphinapteridae*, *Ziphiidae* și *Physeteridae*.

Familia plantanistide (*Plantanistidae*) cuprinde câteva specii primitive care trăiesc în câteva fluvii mari din Asia și America.

Familia delfinide (*Delphinidae*) cuprinde cetacee mari, a căror lungime variază, de regulă, între 1,5 și 5 m, dar la unele specii ajunge până la 9-10 m. Corpul lor fusiform este prevăzut, în general cu o înotătoare dorsală triunghiulară. Capul la unele specii este alungit într-un bot în formă de cioc, iar la altele este scurt și conic. Dinții sunt conici și foarte numeroși. Ei lipsesc de pe intermaxilare. Delfinii sunt răspândiți în toate mările, de unde pătrund și în gurile râurilor. Se hrănesc mai ales cu pești, dar și cu cefalopode, echinoderme și crustacei.

Delphinus delphis, delfinul, are o lungime de 1,5-2,5 m. El trăiește în cete mari și este răspândit în toate mările din emisfera nordică. În Marea Neagră este comun. *Tursiops tursio*, delfinul-cu-bot-gros, este mai mare și mai răspândit decât precedentul. În Marea Neagră este rar.

Familia focenide (*Phocaenidae*) cuprinde cetacee cu o lungime de 1,35-2 m, cu o înotătoare dorsală triunghiulară mică. Au dinții numeroși. *Phocaena phocaena*, porcul-de-mare, este răspândit pe lângă coastele nordice ale Oceanului Atlantic, în Marea Nordului, Marea Baltică, mai rar în Marea Mediterană și mai numeros în Marea Neagră.

Familia delfinapteride (*Delphinapteridae*) cuprinde numai două specii, care se caracterizează prin capul lor rotund și prin lipsa înotătoarei dorsale. *Delphinapterus leucas*, delfinul alb sau beluga, trăiește în Oceanul Înghețat de Nord și în nordul Oceanului Atlantic. *Monodon monoceros*, narvalul, este răspândit aproximativ ca și precedentul. Adultul nu are decât doi dinți în falca superioară. La femelă ei nu sparg gingia, iar la mascul, cel stâng (rareori ambii) se alungește și se răsuțește ca un sfredel lung de 2-2,5 m și îndreptat înainte. Lungimea corpului fără dinte este de 4-6 m.

Familia fizeteride (*Physeteridae*) cuprinde două specii actuale, dintre care cea mai importantă este *Physeter macrocephalus*, cașalotul. Circumferința corpului este de 9-12 m, iar lățimea cozii poate atinge 5 m. Greutatea sa poate să fie mai mare de 100.000 kg. Pe cap poartă o cocoasă enormă, terminată în partea anterioară de spermanțetă. Față de această cocoasă, gura este situată subterminal ventral. În falca superioară, dinții nu sparg gingia, iar în falca inferioară există 40-54 de dinți conici uniformi. Cașalotul trăiește în cete compuse dintr-un mascul bătrân și din 20-100 de femele și tineri și se întâlnește în toate mările, dar mai abundent în cele tropicale și subtropicale. Hrana sa principală o formează cefalopodele. În afară de grăsime și de spermanțetă, de la cașalot se întrebuintează și niște concrețiuni intestinale, din care se extrage *ambra*, o materie plăcut mirositoare folosită azi în cosmetică.

Familia zifiide (*Ziphiidae*) cuprinde cetacee cu fălci alungite, asemănătoare cu un cioc, de unde le vine și numele de *delfini cu cioc*.

Subordinul Mysticete (Mysticeti)

Acest subordin cuprinde balenele; cetacee mari sau uriașe, fără dinți și cu fanoane. Fața lor este simetrică. Cele două nări sunt separate și deplasate în creștetul capului. Cecul intestinal este

prezent. Balenele sunt cele mai mari mamifere și totodată cele mai mari animale existente. Importanța lor economică este foarte mare ele fiind astfel foarte des vâdate, din păcate.

Balenele sunt repartizate în trei familii: Eschrichtiidae, Balaenopteridae și Balaenidae.

-4-

Familia balenopteride (*Balaenopteridae*) cuprinde cetacee a căror lungime variază între 9 și 33 m, iar greutatea între 10.000 și 130.000 kg. Ele au o înotătoare dorsală mică și înotătoare pectorale înguste și ascuțite. Pielea de piept și o parte din pânțele formează brazde longitudinale numeroase. Fanoanele lor sunt numeroase și relativ scurte. Când aceste balene își deschid gura mușchii ventrali se relaxează și brazdele se nivelează. În felul acesta, cavitatea bucală se mărește foarte mult și apa pătrunde în ea. Apoi balena își închide gura și își contractă mușchii ventrali, încât pielea se brăzdează din nou și cavitatea bucală se micșorează. În felul acesta, apa este presată afară printre fanoane, iar animalele mici oprite de filamentele fanoanelor sunt înghițite. Balenopteridele fac călătorii regulate și lungi.

Balaenoptera musculus, balena-albastră-mare, cea mai mare dintre toate balenele, poate atinge o lungime de 25-33 m și o greutate 130.000 kg. În timpul verii trăiește în mările antarctice, iar în timpul iernii călătorește spre ecuator, în Oceanul Atlantic și Oceanul Pacific. *Balaenoptera physalus*, Balena-brăzdată-comună, atinge lungimea de 18,5-25 m. Are aceeași răspândire ca și precedenta, dar puțin mai largă.

Familia balenide (*Balaenidae*) cuprinde balene, în general, lipsite de înotătoare dorsală și de brazde ventrale longitudinale. Înotătoarele pectorale sunt scurte și late. Falca superioară este puternic arcuită și îndepărtată de falca inferioară, iar distanța dintre ele este ocupată pe cele două laturi de fanoanele lungi și înguste, prinse pe cerul gurii. Falca inferioară este ca o lingură enormă, cu care, atunci când gura este deschisă, balena soarbe apa. Aceasta se scurge apoi pe laturile gurii printre fanoane, iar animalele mici încurcate printre filamentele fanoanelor sunt împinse de limba musculoasă spre faringe. *Balaena mysticetus*, balena-de-Groenlanda, are o lungime de 15-21 m, rareori 24 m.

Despre aceste minunate animale cred că fiecare dintre noi a auzit foarte multe lucruri interesante: știri senzaționale, legende despre delfini, filme cu Flipper, sau cu orice alt delfin, salvând vieți omenești. Adevărul este că aceste minunate mamifere ne-au fascinat încă din antichitate cu bunătatea și inteligența lor.

Călătorind spre îndepărtatele țărmuri ale Insulei Somerset, în nordul Canadei, ne îndreptăm spre unul dintre locurile preferate de una din speciile de cetacee. Sfârșitul lui septembrie aducea odată cu ultimele raze de soare o strălucire fantastică a imenselor țărâmurii înghețate. Brusc, se vede înaintând un întreg "câmp de gheață". Cum, fără să bată vântul? Nu, nu sunt blocuri de gheață, ci spinările a 1700 de balene albe sau, cum mai sunt cunoscute, balene Beluga.

Înaintează alcătuind un fel de cor, ciripind asemenea canarilor. În apele liniștite, balenele vânează raci și cambule. E adevărat că ele se pot scufunda până la 600 m adâncime, însă la apă mică viața este mult mai ușoară. Numai dacă n-ar veni refluxul!

Apa se retrage brusc, uneori scade până la șapte metri. Majoritatea balenelor reușesc să ajungă la timp în zonele de adâncime, însă cele mai puțin prompte sunt nevoite să stea ore în șir în bălți, întinse pe bancuri de nisip, în așteptarea fluxului care să le redea vigoarea. Pe uscat ele stau nemișcate, fără să scoată nici un sunet, asemeni unor ghețari, pentru a nu-și trăda prezența. Dușmanii lor, vigilenții urși polari, sunt întotdeauna la pândă.

Cu rechinii și cu delfinii, balena albă se joacă cu mare plăcere de-a șoarecele și pisica. Rechinul polar este un monstru care atinge până la 4 m lungime și trăiește în zonele arctice. În timpul jocului, balena se scufundă uneori până la 2 km sub câte un banc de gheață. Când este nevoită să iasă la suprafață ca să respire se folosește de "spărgătorul" de gheață: ea are de-a lungul spinării un fel de spadă. Se încovoiește, apoi împinge cu toată puterea în sus, spărgând 7 m de gheață cu ușurința cu care ar sparge o coajă de ou. Uriașul de 5,5 m îi place la nebunie să se joace: se scufundă adânc și suflă spre suprafață bule de aer asemenea unor rotocoale de fum. Apoi urmărește cu vădită plăcere cum se ridică bulele și devin tot mai mari. În final, inspiră perlele de parcă ar savura apă minerală. Și totul dintr-o fantastică bucurie a jocului. În timpul nopții polare, la minus 50 de grade, se poate urmări în lumina difuză cum ies la suprafață balenele și dau drumul aerului reținut asemenea unor fântâni

arteziene. Apa condensată îngheață pe loc și cade trosnind în rafale de grindină. Balenelor pare să le placă în mod deosebit acest joc. Dacă rămâne mai multă vreme la suprafață, deasupra capului balenei se formează un glob de gheață ca o cupolă cosmică.

-5-

Când se apropie iarna, balenele albe pornesc în călătorie. Se adună câte 20.000 mii și părăsesc malurile insulelor nord-americe și ale Golfului Hudson, îndreptându-se spre est, până pe țărmul Groenlandei, apoi, urmând cursul ghețarilor, în continuare, spre sud. Începutul următoarei primăveri le va regăsi pe balene în regiunile înghețate atât de îndrăgite de acestea. Viteza lor de deplasare poate fi observată. Ele înoată într-un ritm de aproximativ 100 km pe zi. Un imens strat de grăsime le protejează perfect împotriva frigului. La animalele mai bătrâne acest strat este atât de gros încât capul le iese dintre cutele de grăsime ca dintr-un guler de blană.

Cât despre delfini, acești jucăuși întători ai mărilor, deși sunt foarte prietenoși cu omul, între ei duc un război continuu. Printre delfini domnește o lipsă acută de femele dispuse să întemeieze o familie. Femela delfin naște o dată la partu-cinci ani câte un pui, mai des nu este "dispusă". Aceasta este cauza pentru care masculii aproape că se războiesc pentru cele câteva "doamne" interesate. Și atunci nu-i de mirare ca un grup de delfini care are o femelă dispusă a se împerechea să fie mereu pregătit pentru atacurile unor grupuri rivale. Masculii se adună de multe ori în formație de câte trei-patru și pornesc la atac împotriva unui grup vecin, care posedă o "doamnă" – o luptă pe mare, cu mușcăături, lovituri cu capul și cu înotătoarele. Dacă adversarii sunt aproximativ la fel de puternici și victoria nu se întrevide de nici o parte, atacanții aduc ajutoare. Un lucru foarte simplu, având în vedere că majoritatea delfinilor sunt în căutarea unei femele. Apoi se sărbătorește victoria cu sărituri spectaculoase și mireasa este salvată prin bătaie prietenoasă din înotătoare. În cazul în care se împotrivesc, bătaiele pot deveni mai puțin prietenoase. Sindicatul delfinilor-gangsteri funcționează însă doar sporadic. În lupta pentru răpirea femelelor, aliații de azi pot fi mâine adversari.

Însă pe cât de războinici sunt delfinii între ei, pe atât de prietenoși sunt cu oamenii. Mereu apare câte o știre despre oameni salvați de la înec de către delfini. În Shark Bay, plajă din vestul Australiei, turiștii se pot juca zilnic cu delfinii, care se lasă hrăniți, mângâiați și uneori chiar și călăriți de copii. Cert este că delfinii au salvat, de-a lungul timpului, marinari naufragiați în Florida, pescari ucrainieni în Marea Neagră, înotători de performanță în apele Scoției, un pasager căzut peste bord în Golful Suez, ba chiar și pescari japonezi-deși tocmai aceștia prind și omoară delfini.

Lângă San Francisco, s-a înregistrat un caz în care delfinii au salvat un leu de mare atacat de un rechin: ingenioșii delfini au tulburat nisipul de pe fundul apei în așa măsură, încât rechinul n-a mai putut vedea nimic. Salvatorii, în schimb, s-au orientat cu ajutorul radarului lor, bazat pe ultrasunete, lovindu-l apoi în branhiile pe rechinul dezorientat, până când acesta a murit. De ce sunt delfinii dușmanii rechinilor?

De ce oamenii iubesc delfinii? Există vreo legătură mistică între om și delfin? Sau ceea ce ne atrage este doar zâmbetul simpatic al mamiferului marin, pus mereu pe șotii? Și totuși, delfinii sunt ființe mereu prietenoase și puse pe glume. În delfinariul Port Elisabeth din Africa de Sud, delfinul bebeluș Dolly a descoperit în spatele unui perete de sticlă un vizitator al delfinariului care fuma un trabuc. Îndată i s-a făcut micului delfin poftă să fumeze. Dar cum? Și-a luat de la mama sa o gură de lapte pe care l-a suflat apoi sub apă ca pe un nor de fum înspre peretele de sticlă. La Institutul Oceanografic din Hawaii, unul dintre delfini a fost învățat de către dresoarea sa să inventeze singur numerele de circ. Într-una din zile, delfinul a invitat-o pe dresoarea să sară în apă și i-a aruncat o minge pe care ea trebuia să o balanseze frumos, întocmai cum fac delfinii. După ce dresoarei i-a reușit figura, delfinul i-a scuipat un pește în față-un premiu care-l păstrase special în scopul dresurii de oameni.

Toate acestea duc la concluzia că delfinii posedă o inteligență uimitoare. Iar față de acest lucru trebuie să avem un mare respect. Căci, pe de altă parte, în strădaniile lor de a înțelege limbajul delfinilor, oamenii nu s-au dovedit extrem de isteți.

Bibliografie: Pop Victor:
"Zoologia vertebratelor II"